

GENERALLÄKAREN

Sida 1(3)

Generalläkaren
107 85 STOCKHOLM

Ink. 2009 -07- 06

Nr. 22620:1962/06

Utg .....

Ert tjänsteställe, handläggare
TILLSYN, avd dir Sandra Wargclou
Vårt tjänsteställe, handläggare
MPE, F Borgh, 0171-15 79 13
e-post folke.borgh@mil.se

Ert datum
Er beteckning
Vårt föregående datum
Vår föregående beteckning

**Utvidgning av område som berörs av villkor för F 7 flottilj-
flygplats, Såtenäs, om bullerisolering av permanentbostäder,
samt begäran om ändring av startförfarande bana 19**

Utvidgning av område för bullerisolering

Försvarsmakten redovisade 2006-12-13 förslag om vilket område och vilka permanentbostäder som skall omfattas av tillståndsvillkor enligt regeringsbeslut 2006-06-14 om bullerisolering Steg 2 vid F 7 flottiljflygplats, Såtenäs. Förslaget avser den beräknade ljudutbredningen kring de av F 7 redovisade nominella flygvägarna, med den senaste ändringen godkänd av Generalläkaren 2004-11-29. Försvarsmakten har därefter låtit analysera det faktiska utfallet med verklig spridning kring de nominella flygvägarna under perioden september 2007 till september 2008. Underlaget för analysen utgörs av med radarföljning loggade flygspår ur flygvägsuppföljningssystemet. Analysen har omfattat 3 469 loggade flygspår under perioden. Den första analysen, som var klar i december 2008, visade att det område som berörs av beräknad utomhusnivå L_{amax} 90 dB och däröver är större än vad som angavs i förslaget 2006-12-13.

Därefter har F 7, med stöd av akustikkonsulten WSP Akustik och i samverkan med flygtrafikledningen på Såtenäs, studerat olika möjligheter att med ändring av flygvägar eller start- och landningsförfaranden minska det berörda området och därmed antalet berörda bostäder och boende. Slutligt avgörande för dessa möjligheter är bedömningen av flygsäkerheten vid Såtenäs flygplats, där verksamheten till stor del består av utbildning av flygförare på flygplan JAS 39 Gripen. Det förslag till ändring som därvid visat sig genomförbart avser start bana 19, och det testades under perioden 2009-04-27 – 2009-05-08. Det är också vid start denna bana som flest bostäder kan beröras. Efter testperioden genomförde akustikkonsulten en slutlig analys av flygspåren, varvid antalet spår proportionerades mot maximalt antal tillåtna flygrörelser enligt tillståndsbeslutet. De slutliga beräkningarna av ljudutbredningen vid ändrat startförfarande bana 19 bygger således på

0

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post, Internet
PI 920	Enköpings garnison	0171-15 70 00	0171-15 70 44	exp-ledr@mil.se
749 81 ENKÖPING	Enköping		Kryfax	http://www.ledr.mil.se
			0171 15 70 46	

ett maximalt utnyttjande av tillståndet, dvs 24 000 starter och landningar om året. Maximalt antal starter på bana 19 enligt tillståndet är ca 6 000 om året.

Beräkningarna bygger på de av regeringen i beslutet 2006-06-14 angivna förutsättningarna att bostäder för permanent boende kommer i fråga som berörs av beräknade utomhusnivåer från militära jetflygplan om L_{amax} 90 dB och däröver vid minst 450 tillfällen om året. Vid analysen av flygspåren har således den fyrahundrafemtionde rörelsen räknats fram i alla riktningar och utgör för detta ändamål underlaget för beräkningen och avgränsningen av ljudutbredningen för L_{amax} 90 dB.

Redovisningen av berörda bostadshus bygger på tillgängliga uppgifter ur fastighets- och befolkningsregister. I regeringsbeslutet 2006-06-14 anges även att skyldigheten att vidta åtgärder inte omfattar byggnad som uppförts eller vars användning ändrats till permanentbostad efter 1999-12-31. Detta innebär att uppgifterna om berörda bostäder i förslaget måste kontrolleras mot verkligheten i samband med den byggtekniska inventeringen. Det kan därvid visa sig att bostäder såväl tillkommer som avgår ur listan. Sådana eventuella förändringar kommer att redovisas särskilt till Generalläkaren.

F 7 förslag till ändring av startförfarandet bana 19 innebär att rakbana till avstånd minst 2 km från banslut bibehålls vid högersväng, medan rakbanan förlängs till avstånd minst 4 km vid vänstersväng. Därigenom minskas påverkan på bostäder öster om rakbanan. Inga andra förändringar görs för start eller landning på övriga banor.

Försvarsmakten kommer att påbörja inventeringen efter innevarande semesterperiod för att inte onödigtvis fördröja genomförande av åtgärder. Ansökan om villkorsändring med begäran om ny sluttid för de nu tillkommande åtgärderna kommer därvid att inges till Länsstyrelsen i Västra Götaland. Förslaget enligt akustikkonsultens utredning omfattar 34 fastigheter med bostäder. Genomförandet av isoleringsåtgärderna är i mycket hög grad beroende av faktorer som Försvarsmakten inte råder över. Tidigare erfarenheter av faktisk tid för genomförande av åtgärder, med byggteknisk inventering, avtalsdiskussioner med fastighetsägare, detaljprojektering, upphandling av entreprenader och byggskede, visar att tiden bör anges till 2011-12-31.

Begäran om godkännande av ändring av startförfarande bana 19

I Koncessionsnämndens för miljöskydd tillståndsbeslut 1995-12-22, dnr 191-231-94, angavs i villkorspunkten 2 att Försvarsmakten senast ett år efter det att en division flygplan JAS 39 Gripen har etablerats skall inge en redogörelse för utfallet av ändrade flygvägar och förslag avseende detta flygplan. Vidare bemyndigades tillsynsmyndigheten med stöd av 20 § miljöskyddslagen att efter samråd med samarbetsorganet fatta beslut om bl. a. föreskrifter om den närmare utform-

FÖRSVARSMAKTEN

LEDNINGSREGEAMENTET
Miljöprövningsenheten

Datum
2009-07-03

LedR beteckning
24 761:30997

Sida 3 (3)

ningen och användningen av flygvägarna, och mindre ändringar av flygvägarna. Generalläkaren godkände genom beslut 2004-11-29, dnr 22 620:0620/01, förslag från F 7 2001-12-12, dnr 24 640:62495, med komplettering 2004-05-05, dnr 24 650:50856, om ändrade flygvägar och startförfaranden i syfte att minska ljudutbredningen vid flygplatsen.

Miljöprövningsenheten hemställer i anledning av den ovan redovisade analysen av spridning kring flygvägarna om Generalläkarens godkännande av ändring av startförfarandet bana 19 enligt vad som angetts ovan. Miljöprövningsenheten hänvisar beträffande de närmare förutsättningarna och detaljerna i förslaget till F 7 skrivelse 2009-07-02, dnr 24 640:11759, som bifogas som bilaga 2.

Försvarsmakten
Miljöprövningsenheten

Folke Borgh

Bilagor

1. WSP Akustik Rapport TR 2002-198 R04 F 7 Såtenäs Utredning av spridning kring flygvägar
2. Försvarsmakten F 7, skr 2009-07-02, Begäran om ändring av startförfarande på bana 19

Kopia som orientering

HKV PROD INFRA
HKV PROD FLYG
F 7
FORTV FA Syd (J Klang)
WSP Akustik, Box 92093, 120 07 STOCKHOLM

Inom LedR

MPE (F Borgh, S Nordgren)
Arkivet